

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра теоретична радіофізика

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Перший проректор

“ _____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Принципи архівації та обробки інформації
(шифр і назва навчальної дисципліни)

напряму підготовки 6.040204 – Прикладна фізика
(шифр і назва напряму підготовки)
для спеціальності _____
(шифр і назва спеціальності (тей))
спеціалізації _____
(назва спеціалізації)
факультету радіофізичного
(назва факультету)

**Кредитно-модульна система
організації навчального процесу**

Харків – 2012

Принципи архівації та обробки інформації. Робоча програма навчальної дисципліни
(назва навчальної дисципліни)
для студентів за напрямом підготовки 6.040204 – Прикладна фізика. „ 17 ” квітня,
2012. – 8 с.

Розробники: Туз Володимир Ростиславович, канд фіз.-мат. наук, провідний науковий співробітник відділу теоретичної радіофізики Радіоастрономічного інституту НАН України.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теоретичної радіофізики радіофізичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Протокол № 5 від “25” квітня 2012 р.

Завідувач кафедрою теоретичної радіофізики

_____ (Колчигін М. М.)
_____ (підпис) (прізвище та ініціали)
“ _____ ” _____ 2012 р.

Схвалено методичною комісією

Протокол № ____ від. “ _____ ” _____ 2012 р.

“ _____ ” _____ 2012 р. Голова _____ (Чорногор Л. Ф.)
_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Декан радіофізичного факультету

_____ (Шульга С. М.)
_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <u>0402 фізико-математичні науки</u> (шифр і назва)	Вибіркова	—
	Напря́м підготовки <u>6.040204 – Прикладна фізика</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування):	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		3-й	
Загальна кількість годин – 72		Семестр	
		6-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 4 самостійної роботи студента: 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	34 год.	
		Практичні, семінарські	
		год.	
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		38 год.	год.
		ІНДЗ: год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – отримання теоретичних знань та практичних навиків розробки систем зберігання, архівації та обробки інформації (баз даних).

Матеріали лекцій і практичних занять ілюструються прикладами, що мають безперечне значення в практичних застосуваннях і, в тому числі, для вирішення задач у радіофізиці. У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: основні етапи розробки програмного забезпечення, принципи побудови алгоритмів для обробки та аналізу даних.

вміти: застосовувати отриманні знання, написати програму на мові PASCAL з використанням SQL.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Проектування та розробка бази даних

Тема 1. Вступ. Концепція сховища даних.

- 1.1. Організація сховища даних.
- 1.2. Реляційна модель.
- 1.3. Сховища даних та аналіз.

Тема 2. Проектування бази даних.

- 2.1. Структура бази даних.
- 2.2. Дані та їх взаємозв'язок.
- 2.3. Керування по нормалізації.

Тема 3. Трансакції та цілісність даних.

- 3.1. Трансакції.
- 3.2. Цілісність даних.

Тема 4. Мова *SQL* та управління реляційними базами даних.

- 4.1. Мова високого рівня *SQL*. Синтаксис *SQL*.
- 4.2. Створення бази даних. . Створення індексів.
- 4.3. Змінення та видалення баз даних і їх об'єктів. Додавання, змінення та видалення даних

Тема 5. Вибір інформації із бази даних. Сортування інформації та інші методи вибору.

- 5.1. Вибір стовпців: список вибору. Вибір строк: оператор *where*.
- 5.2. Сортування результатів запиту.
- 5.3. Агрегуючі функції.
- 5.4. Скалярні та векторні функції.

Модуль 2. Методи аналізу та обробки інформації

Тема 6. Особливості та ефективність генетичних алгоритмів.

- 6.1. Методи оптимізації комбінаторних задач різної ступені складності
- 6.2. Суть та класифікація еволюційних алгоритмів.
- 6.3. Базовий генетичний алгоритм.

Тема 7. Модифікації базового генетичного алгоритму.

- 7.1. Послідовні модифікації базового генетичного алгоритму.
- 7.2. Паралельні модифікації базового генетичного алгоритму.

7.3. Класифікація адаптивних генетичних алгоритмів

7.4. Застосування генетичних алгоритмів для вирішення задач електродинаміки.

Тема 8. Нейронні мережі.

8.1. Переваги нейронних мереж.

8.2. Моделі нейронів.

8.3. Архітектура мереж.

Тема 9. Навчання нейронних мереж.

9.1. Процеси навчання

9.2. Одношаровий персептрон.

9.3. Багатошаровий персептрон.

9.4. Застосування нейронних мереж для вирішення задач електродинаміки.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин					
	Усього					
	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Модуль. 1. Статистичні розподіли						
Тема 1.	4	4	-	-	-	-
Тема 2.	8	4	-	-	-	4
Тема 3.	7	2				5
Тема 4.	9	4				5
Тема 5.	9	4	-	-	-	5
Разом за модулем 1	37	18	-	-	-	19
Модуль. 2. Закони термодинаміки та їх застосування						
Тема 6.	8	4	-	-	-	4
Тема 7.	9	4	-			5
Тема 8.	9	4				5
Тема 9.	9	4				5
Разом за модулем 2	35	16	-	-	-	19
Усього годин	72	34	-	-	-	38

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення синтаксису мови SQL	9
2	Розробка програми з використанням операторів SELECT, INSERT, UPDATE, SET.	9
3	Розробка програми для знаходження максимального значення функції $f(x) = x + \sin(32x) $ за допомогою генетичного алгоритму	9
4	Розробка програми розрахунку вхідного опору антени за допомогою нейронної мережі.	11
	Разом	38

6. Методи навчання

Курс побудовано на лекційних заняттях, що знайомлять студентів з теоретичним матеріалом, та з практичних занять, що складаються з трьох частин: 1) усне опитування по теоретичному матеріалу; 2) перевірка домашнього завдання; 3) розв'язання типових задач за темою, що вивчається. На самостійну роботу виведено низку питань, що стосуються змісту курсу, що вивчається, але не входять до його програми. Лекції, самостійна робота студентів.

7. Методи контролю

Поточний контроль включає роботу на практичних заняттях і контрольну роботу (40 балів), виконання домашніх завдань (5 балів) та усне опитування по теоретичному матеріалу (15 балів). Модульний контроль, залік.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий семестровий контроль (залік)	Сума
Модуль 1					Модуль 2				40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
30					30					

Модуль зараховується студентові, якщо він набирає не менш 50% можливих балів за модуль. Студент допускається до іспиту, якщо обидва модулі зараховані.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики
90 – 100	A	відмінно
80-89	B	добре
70-79	C	
60-69	D	задовільно
50-59	E	
1-49	FX	незадовільно

9. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення включає практичні завдання, завдання для самостійної роботи, список теоретичних питань з курсу.

10. Рекомендована література

1. Барсегян А.А. и др. “Методы и модели анализа данных: OLAP и Data Mining” – Санкт-Петербург: “БХВ-Петербург”, 2004 – 336 стр.
2. Джудит С. Боуман и др. “Практическое руководство по SQL.” - М: “Вльямс”, 2001 – 332 стр.
3. Дейт К. “Введение в системы баз данных.” - М: “Вльямс”, 1999 – 864 стр.
4. Randy L. Haupt, Sue Ellen Haupt, “Practical Genetic Algorothm”, Wiley-Interscience Publ., 2004 – 253 p.
5. J. Michael Johnson, Yahya Rahmat-Samii; “Genetic Algorithms in Engineering Electromagnetics”, IEEE Antennas Propagat. Mag., vol. 39, no. 9, 1997, pp. 7 - 21,
6. Хайкин Саймон “Нейронные сети. Полный курс” – Москва, Санкт-Петербург, Киев: “Вильямс” 2006 – 1103 стр.
7. Patnaik A at al. “Applications of Neural Networks in Wireless Communications”, IEEE Antennas and Propagation Magazine, vol. 46, no. 3, 2004, pp. 130-137.
8. Гюней К., Гюлтекин С.С. “Сравнительное исследование нейронных сетей, используемых для расчета входного сопротивления электрически тонких и электрически толстых прямоугольных микрополосковых антенн” // Радиотехника и электроника, 2007, т. 52, № 5, с. 517-527.